

महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना अधिनियम, १९४८
अंतर्गतच्या नियम, १९६१ मधील आस्थापनेची नोंदणी
दाखला व नुतणीकरण एक दिवसात देण्यासंदर्भात
अंमलबजावणी करणेबाबतची कार्यपद्धती.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
शासन निर्णय क्र. एमएसए-११/२१४/प्र.क्र.२७१/काम-१०,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २८/०६/२०१७.

वाचा:- १. शासन मसुदा अधिसूचना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक-एमएसए-
११/२०१४/प्र.क्र.२७१/-काम-१०, दिनांक १४/११/२०१४.
२. शासन अधिसूचना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक -एमएसए-
११/२०१४/प्र.क्र.२७१/-काम-१०, दिनांक १८/०५/२०१५.
३. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक-एमएसए-
११/२०१४/प्र.क्र.२७१/काम-१०, दिनांक १८.०५.२०१५.

प्रस्तावना :-

राज्य शासनाचे दिनांक १८/५/२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियम, १९६१ मधील नोंदणी व नुतणीकरणासंदर्भात अंमलबजावणी करावयाची कार्यपद्धती नमूद केलेली आहे.

शासनाच्या “ईज ऑफ डुईंग बिझनेस” धोरणा अंतर्गत उक्त अधिनियमांतर्गत आस्थापनांची नोंदणी अथवा नुतणीकरण ऑनलाईन संगणक प्रणालीद्वारे करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला होता. त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना नियम, १९६१ चा नियम ६(२) मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. तसेच लोकसेवा हक्क हमी अधिनियम, २०१५ अंतर्गत उक्त अधिनियमांतर्गत आस्थापनांची नोंदणी करणे अथवा नोंदणी प्रमाणपत्राचे नुतणीकरण करणे या सेवा पुरविण्यासाठी सात दिवसांची कालमर्यादा निश्चित करण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे शासकीय सोयी / सुविधाकरिता शपथपत्राऐवजी स्वयंघोषणापत्र व कागदपत्रांच्या स्वयंसाक्षात्कृत प्रति स्विकृत करण्यासंदर्भात सामान्य प्रशासन विभागाने दिनांक ९ मार्च, २०१५ रोजीचा शासन निर्णय निर्गमित केलेला आहे. उपरोक्त परिस्थितीत शासनाने महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियम, १९६१ मधील नोंदणी व नुतणीकरण यासाठी ऑनलाईन संगणक प्रणाली विकसित करून सदरची कार्यप्रणाली दिनांक २ ऑक्टोबर, २०१५ पासून कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार कामगार आयुक्त कार्यालयामार्फत उक्त सेवा दिनांक १८.५.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीप्रमाणे दिल्या जात आहेत.

तथापि, उपरोक्त नमूद ऑनलाईन संगणक प्रणालीद्वारे अर्ज तसेच आवश्यक ते दस्तऐवज (कागदपत्र) सादर करण्याची व प्राप्त झालेले अर्ज निकाली काढण्याच्यादृष्टीने अवलंब करावयाच्या कार्यपद्धतीमध्ये सुसूत्रता व समानता आणण्यासाठी प्रचलित कार्यपद्धती अधिक सुलभ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याबाबत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र दुकाने व आस्थापना अधिनियम, १९४८ अंतर्गत नियम, १९६१ अंतर्गत आस्थापनेची नोंदणी अथवा नुतणीकरण करणे याकरिता केवळ ऑनलाईन संगणक प्रणालीद्वारे संबंधित दुकाने निरीक्षकांच्या कार्यालयाकडे खाली नमूद केलेल्या विहित नमुन्यात व अभिलेख (दस्तावेज) यासह ई-पमेंटद्वारे भरलेल्या विहित शुल्कासह अर्ज सादर करण्यात यावा.

अ) नव्याने आस्थापनेची नोंदणी करण्याकरिता अपलोड करावयाचे अभिलेख

१. संगणकीय प्रणालीद्वारे आस्थापनेच्या नोंदणीकरीता विकसित केलेला नमुन्यामध्ये (नमुना-“अ”) अर्ज करणे.
२. अर्जदाराचे आधारकार्ड आणि पॅनकार्ड याची स्वयं साक्षांकित प्रत.
३. विकसित केलेल्या संगणक प्रणालीमध्ये नमूद केलेले Annexure-A, Annexure-B आणि “नमुना अब”
४. व्यवसाय जेथे सुरु केला आहे ती जागा भाड्याची असल्यास, त्या जागेचा वैध कालावधीचा नोंदणीकृत भाडे करार.
५. व्यवसाय जेथे सुरु केला आहे ती जागा स्वतःच्या मालकीची असल्यास, (यापैकी कोणताही एक दस्तावेज) -
 - १) खरेदी खत, २) विद्युत देयक, ३) घरपट्टी भरल्याची पावती, ४) मॅन्टेनन्सची पावती.
६. व्यवसाय ज्या जागेत सुरु केला आहे ती जागा अर्जदाराच्या कुटूंबातील व्यक्तीच्या नावे असल्यास :-
 - १) सदर जागा कुटूंबातील ज्या व्यक्तीच्या मालकीची किंवा भाड्याने असेल त्याबाबत मुद्दा क्र. ४ किंवा ५ मध्ये नमूद केलेला कोणताही एक दस्तावेज.
 - २) कुटूंबातील ज्या व्यक्तीच्या नावे व्यवसायाची जागा आहे त्या व्यक्तीचे अर्जदारास व्यवसाय करण्यास संमती देणारे संमतीपत्राची प्रत.
७. संगणकीय प्रणालीमध्ये नमूद केलेल्या व्यवसायाकरीता सुरु करण्यापूर्वी अनिवार्य असलेले परवाने.
८. अर्जदार मालक/भागीदार/कंपनी/सहकारी संस्था/ स्वयंसेवी संस्था इ. असल्यास त्यासंदर्भात ऑनलाईन प्रणालीमध्ये केलेले अभिलेख / दस्तावेज.
९. व्यवसाय जेथे सुरु केला आहे त्या जागेचा व्यावसायिकासह फोटो.
(ज्या फोटोमध्ये आस्थापनेचा नामफलक व आस्थापनेतील अंतर्गत सजावट दिसत आहे केवळ असेच फोटो स्विकारले जातील.)

ब) नोंदणी दाखल्याचे नुतणीकरण करण्याकरिता आवश्यक अभिलेख/ दस्तावेज :-

१. संगणकीय प्रणालीद्वारे नोंदणी दाखल्याचे नुतणीकरण करण्याकरिता विकसित केलेल्या नमुना-“ब” मध्ये अर्ज करणे.
२. अर्जदाराचे आधारकार्ड आणि पॅनकार्ड याची स्वयं साक्षांकित छायांकित प्रत.
३. विकसित केलेल्या संगणक प्रणालीमध्ये नमूद केलेले Annexure-A, Annexure-B आणि “नमुना अब”

४. पूर्वी निर्गमित केलेल्या नोंदणी दाखल्याची स्वयं साक्षांकित छायांकित प्रत.
५. व्यवसाय ज्या ठिकाणी करण्यात येतो त्या जागेबाबतचे संगणकीय प्रणालीमध्ये नमूद केलेले दस्तावेज / अभिलेख (मुद्दा क्र. अ मधील अनुक्रमे क्रमांक ४,५ व ६ प्रमाणे लागू असलेले)

क) नोंदणी दाखल्यात फेरफार (बदल) करावयाचे असल्यास ऑनलाईन संगणक प्रणालीद्वारे सादर करावयाचे अभिलेख / दस्तावेज-

१. संगणक प्रणालीमध्ये विकसित केलेल्या नमुन्यामध्ये अर्ज करावा.
२. संगणक प्रणालीमध्ये नमुद केल्यानुसार करण्यात येणाऱ्या बदलाकरीता आवश्यक ते अभिलेख / दस्तावेज.

संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाकडे ऑनलाईन पद्धतीने प्राप्त झालेल्या अर्जावर दुकाने निरीक्षक यांनी शासनाने निर्धारित केलेल्या विहित कालावधीत कार्यवाही करावी. ज्या अर्जामध्ये त्रुटी आढळून आलेल्या असतील अथवा संकेतस्थळावर नमुद कलेली आवश्यक ती कागदपत्रे (अभिलेख) अपलोड केलेली नसतील, असे अर्ज कार्यालयीन कामकाजाच्या ०७ दिवसाच्या कालावधीत नामंजूर करण्याची सर्व कारणे एकाच वेळी नमुद करून अर्ज नाकारण्यात यावा. तसेच जे अर्ज विहित शुल्कासह व आवश्यक त्या अभिलेखांसह सर्व बाबतीत परिपूर्ण आहेत, असे अर्ज एका दिवसाच्या कालावधीत मंजूर करण्यात यावेत. तथापि, या संदर्भात संबंधित निरीक्षकास कागदपत्र व स्थळ तपासणीची आवश्यकता वाटल्यास त्यांनी ३० दिवसांच्या कालावधीमध्ये सदर आस्थापनेची प्रत्यक्ष तपासणी करून पुढील कार्यवाही अधिनियमातील तरतुदीनुसार करावी.

सदर शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१७०६२८१६५४३९८०१० असा आहे. हा शासननिर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रविण गायकवाड)

कक्ष अधिकारी

प्रत:-

१. मा. मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव.
२. मा. राज्यमंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव.
३. प्रधान सचिव (कामगार) यांचे स्वीय सहायक.
४. कामगार आयुक्त, मुंबई
५. आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
६. मुख्य दुकाने निरीक्षक, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई.
७. कामगार आयुक्त, मुंबई यांच्याद्वारे सर्व क्षेत्रिय कार्यालयांना अग्रेषित.
८. निवडनस्ती.